

Pinguicula: tuňnice

Přátelství-spávek přátel Radek Kastner
[01.05.2008]
Aktualizováno [01.05.2008]

O: Pinguicula je rodem nejvíce nemasověravých vypadajících, přesto však masověravých rostlin.

Základním architektonickým tvarem většiny druhů tohoto rodu je malá, u země se kráčící sukulentních (hlavně u mexických druhů, pozn. přátel.) listů. Povrch listů je často lesklý, perlový, zářivě bílý. Květy, často nápadně krásné, květné stvolky se vytvářejí ve středě listových rážic a květ je jediný, na dlouhém a křehkém květném stvolu. Jak má být bývá tato malá sladká vůně masověravých?

Jejich záplusk na členovce se stane jasnější, pouze pokud se podíváte z velké blízkosti na listy. Protože tam, přátelích povrchu listů, je nepočítaně malých, drobných komárů, mušek a dalších nepatrných členovců. Nejsou pouze příteli k listům, jsou také utopeni ve vlhkých tělech slizu a jsou samozřejmě trženi. Jak hrozně!

P. moranensis: ...smrtící listy...

...ale krásně květy...

Foto Galleria Carnivora © Barry Rice

Detaily jsou hrůzostrašné. Listy někdy vylučují mliž, houbový zápach, možná proto, aby byla přátelík na kořisti. Na povrchu listů se nacházejí dva typy zářivých stopkatů a přátelích. Stopkaty zářivými jsou vždy přátelíci polapit kořisti pomocí lepkavých kapiček, které se vytvářejí na jejich konci. Stopkaty zářivými sedí na vrcholku zářivých buněk, které jsou naplněny trávicími enzymy. Když jsou tyto podřadné, zářivé buňky vypustí svůj obsah vnitřkem stopkatů zářivých a trávicí enzymy tak pokryjí celou povrch kořisti. Toto se neuskutečuje natolik rychle, aby to nějak pomáhalo přáteli polapení kořisti, ale v rozdílu to zlepšuje trávení kořisti. Přátelích uvolňuje tekutinu, která je napuštěná trávicími enzymy, ve skutečnosti má být tato tekutina z přátelích pro kořisti daleko více živá a zářivá. Zářivé buňky v přátelích zářivých se neobnovují, jakmile jednou vypustí trávicí tekutinu, přátelíci stanou bývá funkčními.

Použitím tohoto mocného souboru nástrojů dokážou tyto rostliny často polapit i přítelkovi velkou kořisti. V přátelích rodě jsem viděl rostliny, které byly pokryty velkými mouchami (skoro 1 cm dlouhými) nebo tiplicemi (Tipulidae).

Pro většiny druhů neexistují žádné formy pohybu listů. I když listy často formují dýchací pod polapenou kořistí, snad proto, aby vytvořily malou nádrž s tekutinou a napomáhaly tak trávě. A také, zvláště potom u temperátních druhů (druhů měrného pásu, pozn. p.ekl.), se okraje listů svinují směrem vzhůru. Bylo představeno několik teorií, aby byl tento účel vysvětlen a možná dva nejzajímavější a nejpoutavější jsou, že listy mohou být stočené vzhůru kvůli tomu, aby uchránily chycenou kořist před ukradením loupeživými mravenci, nebo proto že tak dochází k vytvoření trubicovité struktury podél okraje listů, takže se pomocí kapilárního tlaku rozšiřuje na živiny bohatější a zároveň z kořisti na většiny listovou plochu, zvykne se tak absorpce živin.

P. longifolia; *P. macroceras*; *P. colimensis*

Foto *Galleria Carnivora* © Barry Rice

Vzhledem k tomu, že jsou jejich pasti dosti obecně svá vzhledem a funkčnost, druhy rodu *Pinguicula* se vystavují nebezpečí, že polapí vlastní opylovače, což by nemělo být v jejich nejlepší zájmu. A tak rostliny vytvářejí extraktní atraktivní květy, aby přilákaly určité druhy hmyzu (a kolibá k) kvůli opylování, zatímco ostatní druhy jsou zvyklé, aby se místo toho odvíjely usadnout na listy a staly se kořistí.

Vzhledem k jejich poněkud slizkým listům, bylo dříve Linné rostlinám jméno *Pinguicula*, které se dříve přeložilo malého tuňáka/klužáka (česky prostě tuňák, pozn. p.ekl.). Šplhajícími nálezem jsem měl podobnou přezdívku na základce. Nejfrekventovaněji používaným anglickým názvem pro tyto rostliny je "butterwort" (česky tuňák, viz i v. je, pozn. p.ekl.), i když âžaficionados (milovníci, pozn. p.ekl.) tohoto rodu je afektován názvem "pings." (Tohle je jméno, které byste měli používat, pokud chcete být cool, asi tak, jako byste prostě tyto rostliny přestovali už miliony let).

Jak jsem ji popsal jinde v tomto FAQ, existuje několik významných různých etnobotanických využití některých druhů rodu *Pinguicula* Evropy, obzvláště jeden mající souvislost se srážkami mláka. Existují také možnosti magického využití pro tuňák, který jsem nikdy nevyzkoušel, stejně jako jsem nikdy neměl vnuknutí o tom, jak by měla vypadat moje budoucí žena (zvláště potom jsem neměl nikdy takový vnuknutí a odhalen, který by mohla přeměnit mou ženu).

P. emarginata; *P. reticulata*; *P. esseriana*

Foto *Galleria Carnivora* © Barry Rice

Centrem druhové rozmanitosti rodu *Pinguicula* jsou

Mexiko, Kuba, jihovýchodní USA, a severní Evropa. Na následujícím souboru stránek popíšu hlavní skupiny druhů, za použití systému, kterým jsem sleduje regiony a které klade důraz na podrody tak, jak je jim v současnosti rozuměno. Poté co popíšu některé z druhů, ukončím tuto sekci postavami a problematikou ochrany.

Page

citations: Alm, T. 2005; Casper, J. 1966; Legendre, L. 2000; Rice, B. 2006a; Schlauer, J. 2002; Studnicka, M. 2001.

Revised: June 2007

©Barry Rice, 2005

T: Radek Kastner